

PŘESHraniČNÍ FÚZE VISEGRADSKÉ SKUPINY, NA KTERÝCH SE PODÍLELY ČESKÉ PODNIKY

CROSS-BORDER MERGERS OF THE VISEGRAD GROUP IN WHICH PARTICIPATED CZECH COMPANIES

Veronika Langová, Milena Otavová

Abstrakt: *V rámci příspěvku byla provedena analýza celkového počtu přeshraničních fúzí v rámci zemí Visegradské skupiny, kterých se české společnosti účastnily v letech 2008 až 2016. Ta se stala výchozím bodem pro zhodnocení vývoje uskutečněných přeshraničních fúzí ve sledovaných letech, tedy od zavedení zákona o přeměnách obchodních společností do českého práva. Byly zaznamenány státy Visegradské skupiny podílející se na přeshraničních fúzích s Českou republikou a dále bylo zkoumáno, zda se při přeshraničních fúzích Česká republika stává místem pro nástupnickou společnost nebo zda dochází k odlivu společností z České republiky. Na základě analýzy přeshraničních fúzí s českým prvkem v rámci Visegradské skupiny byly také identifikovány motivy a překážky, které mohou být důvodem nižšího počtu těchto provedených přeměn. Následně bylo provedeno hodnocení efektivnosti přeshraničních fúzí, kdy byly vybrány společnosti fúzující se Slovenskem, protože na základě provedené analýzy bylo zjištěno, že právě s touto zemí fúzují české společnosti nejčastěji. Hodnocení bylo provedeno za využití vybraných poměrových ukazatelů (rentabilita vlastního kapitálu, rentabilita tržeb, zadluženost a obrat společnosti na jednoho zaměstnance).*

Klíčová slova: *přeměny obchodních společností, přeshraniční fúze, motivy k fúzi, obchodní rejstřík, daň.*

Abstract: *The contribution analyzed the total number of cross-border mergers within the Visegrad Group countries where Czech companies participated in the years 2008 - 2016. This has become the starting point for assessing the development of cross-border mergers in the years under review, started by introduction of the Act on Company Transformations into Czech law. The states of the Visegrad Group involved in cross-border mergers with the Czech*

Republic were recorded and further investigated whether the Czech Republic became a place for the successor company or whether there is a outflow of companies from the Czech Republic due the cross-border mergers. Based on the analysis of cross-border mergers with the Czech element within the Visegrad Group, motives and obstacles have been identified that may be the reason for a lower number of such transformations. Subsequently, was made evaluation of the effectiveness of cross-border mergers, when companies merging with Slovakia were selected because with in this country Czech companies merging most often. The evaluation was made using selected ratios (return on equity, return on sales, debt, and turnover per employee).

Keywords: transformation of companies, cross-border mergers, motives for merger, business register, tax

JEL klasifikace: G34, K20, M21

1 ÚVOD

Legislativní pravidla v rámci zemí Evropské unie jsou postupně harmonizována a sjednocována. Nicméně stále existují komplikace, které souvisí s implementací Směrnic EU do právních řádů zemí EU v důsledku např. jejího časového zpoždění v některých zemích či v částečné případně nedostatečné implementaci. Je proto zapotřebí v případě, kdy se subjekty rozhodují pro plánování přeshraniční transakce zabývat se právní a také daňovou právní úpravou cílového státu. Přeshraniční fúzí se rozumí fúze jedné nebo více českých společností nebo družstev s jednou zahraniční právnickou osobou nebo více zahraničními právnickými osobami, nebo mezi zahraničními právnickými osobami, pokud projekt fúze předpokládá, že nástupnická společnost nebo družstvo bude mít sídlo v České republice. Přeshraniční fúze jsou ale omezeny pro členské státy Evropské unie (a dále Norsko, Island a Lichtenštejnsko). Za přeshraniční fúzi je tedy považována ta fúze podniků, jejíž dopad přesahuje hranice členského státu Evropské unie. Realizace fúzí v rámci celé Evropské unie se řídí směrnicemi vydanými Evropskou komisí a to konkrétně Třetí směrnicí Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978 o fúzích akciových společností a Desátou směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností. (Skálová, 2015) Dále pro usnadnění podnikům přizpůsobení se podmínkám vnitřního trhu a podporu jejich produktivity a konkurenceschopnosti byla vydána Směrnice Rady 90/434/EHS

o společném systému zdanění při fúzích, rozdělení, převodech aktiv a výměně akcií týkající se společností z různých členských států, která má napomoci překonat překážky způsobené velkou rozmanitostí daňových předpisů jednotlivých členských států Evropské unie. I když je v EU viditelná snaha pro usnadnění realizace přeshraničních fúzí, stále jich je uskutečňováno poměrně málo. V České republice byly v minulých letech v dostatečném množství realizovány přeshraniční akvizice, byly však realizovány jinými právními postupy než přeshraniční fúzí, a to především podnikáním v zahraničí prostřednictvím dceřiné společnosti nebo prostřednictvím organizační složky. Žárová (2012) uvádí jako hlavní překážku různé právní řády jednotlivých zemí. Ta může vést k menšímu počtu realizovaných přeshraničních přeměn podniků.

2 CÍL A METODY

Cílem předloženého příspěvku je na základě analýzy celkového počtu přeshraničních fúzí s českým prvkem v rámci zemí Visegradské skupiny (dále jen V4) identifikovat motivy a překážky, které mohou být důvodem nižšího počtu těchto provedených přeměn. Následně posoudit, zda při přeshraničních fúzích se Česká republika stává místem pro nástupnickou společnost nebo zda dochází k odlivu společností z České republiky. Součástí příspěvku je i posouzení efektivnosti přeshraničních fúzí za pomoci vybraných poměrových ukazatelů.

Předpokladem pro naplnění cíle je analýza právní, daňové a účetní oblasti zkoumané problematiky. Jedná se především o zákon o přeměnách obchodních společností, zákon o daních z příjmů a zákon o účetnictví. K dalším použitým zdrojům patří převážně odborné publikace řešící sledovanou problematiku. Na základě zjištění, že realizované přeshraniční fúze nejsou v České republice samostatně sledovány, byl využit pro jejich vyhledání Obchodní věstník. Pro obchodní společnosti sídlící v České republice a účastníci se na přeshraniční fúzi byly dále vyhledány podrobnější informace prostřednictvím portálu justice.cz, kde bylo nahlíženo do Sbírky listin s ohledem na vklad projektu. Údaje byly uspořádány do tabulek. Pro posouzení efektivnosti fúzí byly použity poměrové ukazatele, které upřednostňují především investoři, pro jejich vysokou vypovídací schopnost. Pro jejich výpočet byly využity účetní závěrky, konkrétně rozvahy a výkazy zisku a ztráty vybraných společností. Konkrétně se jedná o následující ukazatele:

1. Rentabilita vlastního kapitálu (ROE), který značí návratnost investice

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

2. Rentabilita tržeb (ROS), vypočítaná jako:

$$ROS = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Obrat}}$$

3. Míra celkové zadluženosti:

$$\text{Zadluženost} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva}}$$

4. Jelikož se při fúzi může měnit počet zaměstnanců, je vhodné uvést obrat na zaměstnance:

$$\text{Obrat na zamestnance} = \frac{\text{Obrat}}{\text{Pocet zamestnancu}}$$

Príspevek je zpracován na základě vědeckých metod, kterými jsou zejména metoda deskripce, komparace, analýza a syntéza. Dále jsou využity metody založené na principech logického myšlení, zejména metoda dedukce. V závěrečné části příspěvku jsou při využití syntézy formulovány závěry.

3 MOTIVY PRO PŘEMĚNY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ FORMOU FÚZE

Motivů pro spojení podniků formou fúze sloučením existuje mnoho, u přeshraničních fúzí hraje dle Erel a kol. (2012) velkou roli geografie a dále také skutečnost, že každá země má svou vlastní kulturní identitu. Motivem fúze jak přeshraniční tak i vnitrostátní bývá často dosažení větší tržní síly, kdy jak uvádí Salachová (2014), hodnota kombinovaných firem je větší než součet hodnot jednotlivých společností. Také mohou díky sloučení firmy nastavit vyšší ceny pro zvýšení zisků, na což je na druhou stranu, jak poukazuje Sedláček (2013) v České republice dohlíženo Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. S tržní silou souvisí provozní a finanční synergie a efektivnost managementu, tyto čtyři motivy řadí Kratinocha (2011) do jedné ucelené kategorie „efektivnost“. Dosažením těchto cílů získají sloučené podniky lepší podmínky dluhové služby, lepší know-how, získají nové trhy a zkvalitní management. Studie Lexidale (2013) o transpozici směrnice

přeshraničních fúzí do právních řádů všech členských zemí Evropské unie vymezuje základní motivy, které mohou vést k realizaci přeshraniční fúze. Jedná se o synergický efekt, kdy mají zájem dostat se na nový trh, dále snížení organizačních nákladů, což lze dosáhnout při spojení dceřiných společností z členských států, přičemž dochází k restrukturalizaci skupiny, což vede následně k úspoře nákladů např. na svolání valné hromady. Jako další uvádí snížení nákladů na dodržování zákonů v různých zemích, což souvisí s úsporou nákladů spojených s dodržováním zákonů v zemi, kde sídlila zanikající společnost. Posledním zmíněným motivem je daňové plánování, kdy fúzující společnosti mohou využít příznivější daňový režim, což souvisí s místem sídla nástupnické společnosti. Při vlastním zkoumání projektů přeshraničních fúzí s českým prvkem bylo jedním z nejčastějších důvodů pro sloučení uváděno snížení organizačních a administrativních nákladů. To potvrzuje také Sedláček (2013), kdy na základě dotazníkového šetření u fúzujících společností uvádí závěr, že největší váhu měl u dotazovaných firem motiv snížení administrativní zátěže a v oblasti daní dále možný přenos daňové ztráty.

4 PŘENOS DAŇOVÉ ZTRÁTY V DŮSLEDKU FÚZÍ

Přenos daňové ztráty patří, jak bylo uvedeno, k významným motivům k uskutečnění fúze, avšak nesmí jít o hlavní či jediný motiv, což je ukotveno v článku 11 Směrnice Rady 90/43/EHS, na základě které může být členským státem odmítnuto poskytnout daňové výhody. Cílem je zabránit podnikům využívat fúze sloučením pro daňové úniky či vyhýbání se daňovým povinnostem. Směrnice Rady č. 90/434/ES, o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, převodech aktiv a výměně akcií, která byla implementována v České republice zákonem č. 438/2003 Sb., kterým se měnil zákon o daních z příjmů v návaznosti na vstup České republiky do EU je základním východiskem pro přenos daňových ztrát mezi subjekty v důsledku fúzí. Odstranění daňových překážek spočívajících ve zdanění kapitálových zisků na úrovni společnosti a společníků je hlavním cílem směrnice. Směrnice má za cíl dosažení principu daňové neutrality, tedy že fúze nemá za následek zdanění kapitálových zisků vypočtených jako rozdíl mezi skutečnou hodnotou převedených aktiv a pasiv a jejich hodnotou pro daňové účely. Členské státy mohou dle Směrnice využít dvojí přístup k problematice přecenění majetku při fúzi. Jedná se o princip daňové kontinuity a princip daňové diskontinuity. Následující tabulka uvádí, jaký princip byl implementován do právních řádů zemí V4.

Tabulka 1: Přístup k problematice přecenění majetku při fúzi

	Princip daňové kontinuity	Princip daňové diskontinuity
Česká republika	Ano	Ne
Slovensko	Ano	Ano
Polsko	Ano	Ne
Maďarsko	Ne	Ano

Zdroj: vlastní zpracování na základě Žárová, Skálová (2012)

Z tabulky je patrné, že Česká republika zvolila variantu daňové kontinuity, tj. nezdaňování kapitálových zisků na úrovni společnosti ani na úrovni společníka. Přecenění majetku a závazků na reálnou hodnotu provedené při fúzi a zaúčtované v účetnictví tedy nemá daňové dopady. Daňové hodnoty jsou převzaty nástupnickou společností a jsou použity při dalším daňovém posuzování transakcí s majetkem. Obdobnou právní úpravu zvolilo i Polsko, na rozdíl od Maďarska, které šlo cestou daňové diskontinuity. Platí tedy, že při fúzi dojde k přecenění majetku a závazků, převzetí nových cen při daňových odpisech a dojde ke zdanění kapitálových zisků, jak uvádí Záhoreczová (2014). Slovenská právní úprava však umožňuje obě možnosti, daňový subjekt má tedy možnost volby. Uvedené může hrát významný faktor v souvislosti s nízkým počtem realizovaných fúzí s Maďarskem oběma směry, kde se jedná, jak uvádí tabulky č. 3 a č. 4 pouze o jednu uskutečněnou fúzi do České republiky.

Převzetí daňové ztráty při fúzi je upraveno v České republice v § 23c odst. 8 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále ZDP). Podle něj může nástupnická společnost využít snížení základu daně o dosud neuplatněnou daňovou ztrátu zaniklé společnosti, a to po dobu 5 zdaňovacích období bezprostředně následujících od vzniku této ztráty. V § 38na ZDP je dále upraveno, že tato převzatá ztráta může být uplatněna a odečtena od základu daně maximálně do výše základu daně, který připadá na stejné činnosti zanikající společnosti, při kterých tato uplatňovaná ztráta vznikla. Tato část základu daně se vypočítá jako poměr výše tržeb za činnosti stejné, jako vykonávala zanikající společnost, k celkovým tržbám nástupnické společnosti za veškeré výkony. Fúze však nemůže být uskutečněna jen z důvodu uplatnění daňové ztráty a následnému se vyhnutí daňové povinnosti, pokud neexistují žádné jiné ekonomické důvody pro provedení přeměny. V České republice platí obecná podmínka, že přebírat ani převádět daňovou ztrátu v rámci fúze nemohou veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti. To může vyvolat pocit určité diskriminace,

jak upozorňuje Sedláček (2013), a proto by bylo vhodné do budoucna rozšířit možnost uplatnění daňové ztráty i na tyto společnosti.

V případě přeshraničních fúzí je uplatnění daňové ztráty jako položky odčitatelné od základu daně komplikovanější. Platí, že nástupnická společnost je oprávněna převzít daňovou ztrátu vyměřenou zanikající společností, která dosud nebyla uplatněna. Je-li zanikající společnost poplatníkem, který na území České republiky nemá stálou provozovnu, lze převzít daňovou ztrátu, která vznikla zanikající společnosti v jiném členském státě a která nebyla uplatněna v jiném členském státě jako položka snižující základ daně zanikající společnosti, maximálně však do výše, jak by byla daňová ztráta stanovena podle ZDP, kdyby zanikající společnost byla ve zdaňovacím období nebo obdobích, za které se podává daňové přiznání, v němž daňová ztráta vznikla, poplatníkem se sídlem nebo místem vedení v České republice.

V tabulce č. 2 jsou uvedeny sazby korporátní daně a také efektivní sazba daně zemí V4 v letech 2008, 2012 a 2016. Jedná se tedy o roky, které úzce souvisí se změnami v rámci právní úpravy přeměn obchodních společností. Tabulka dále uvádí, zda lze uplatnit daňovou ztrátu a v jakém období. Také zda je možno uplatnit daňovou ztrátu při realizaci přeshraniční fúze nástupnickou organizací a zda platí omezující podmínky pro její uplatnění.

Tabulka 2: Sazby daně a možnost uplatnění daňové ztrát v letech 2008, 2012 a 2016

	Sazba korporátní* daně v %			Sazba efektivní daně v %			Možnost uplatnění daňové ztráty			Uplatnění ztráty při fúzi	Specifické podmínky
	2008	2012	2016	2008	2012	2016	2008	2012	2016	x	x
Česká republika	21	19	19	19	16,7	16,6	5	5	5	Ano	Ano
Maďarsko	21,3	20,86	20,6	19,5	19,3	19,1	N	N	5	Ano	Ne
Polsko	19	19	19	17,4	17,5	17,5	5	5	5	Ne	x
Slovensko	19	19	22	16,8	16,8	19,4	5	7	4	Ano	Ano

Zdroj: vlastní zpracování s využitím údajů European Tax Handbook 2008, 2012, 2016

*Obecná korporátní daň navýšena různými přírážkami či lokálními daněmi

N - neomezeně

Z tabulky je patrné, že pouze v Maďarsku a na Slovensku došlo mezi lety 2008 až 2016 ke změně podmínek při uplatňování daňové ztráty, a to v počtu

let, po které je možné daňovou ztrátu uplatnit v následujících zdaňovacích obdobích po jejím vyměření. Při realizaci přeshraniční fúze není možno uplatnit ztrátu nástupnickou organizací se sídlem v Polsku. V České republice i na Slovensku platí v tomto případě možnost převzetí daňové ztráty nástupnickou společností, nicméně jsou zde stanoveny omezující podmínky v souvislosti s jejím uplatněním. Je stanoveno, že ztráta může být převzata, pokud účelem fúze není snížení nebo vyhnutí se daňové povinnosti. V České republice ještě navíc musí nástupnická společnost vykonávat obdobnou činnost jako zanikající společnost, jinak není možno ztrátu převzít. Maďarsko převzetí ztráty umožňuje a dodatečné omezující podmínky stanoveny nejsou.

5 ANALÝZA PŘESHRANIČNÍCH FÚZÍ V ZEMÍCH V4

V následujících tabulkách jsou zachyceny počty realizovaných přeshraničních fúzí formou sloučení s českým prvkem se zeměmi V4. Tabulka č. 3 zachycuje uskutečněné fúze, kdy nástupnická společnost sídlí v některém státě V4 a tabulka č. 4, kdy nástupnická společnost má sídlo v České republice. Výběr fúze sloučením byl realizován s ohledem na fakt, že fúze splynutím nebyly ve sledovaném období u těchto zemí zaznamenány. Pro realizaci fúze sloučením hraje významnou roli skutečnost, že není při její realizaci vyžadováno přecenění jmění zanikající společnosti v případě, že jmění nástupnické společnosti není zvýšeno ze jmění zanikajících společností. Je to pádný důvod především s ohledem na úsporu nákladů a administrativní zátěž zúčastněných společností.

Tab. 3: Přeshraniční fúze – zanikající společnost se sídlem v České republice

Z České republiky do zemí V4	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Celkem
Slovensko		2	4	4	1		1	1	5	18
Polsko									1	1
Maďarsko										0
Celkem	0	2	4	4	1	0	1	1	6	19

Zdroj: vlastní zpracování na základě Obchodního věstníku

Tab. 4: Přeshraniční fúze – nástupnická společnost se sídlem v České republice

Ze zemí V4 do České republiky										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Celkem
Slovensko		2	5	3	7	9	7	12	12	56
Polsko		1	1				1	1	1	5
Maďarsko			1							1
Celkem	0	3	7	3	7	9	8	13	13	62

Zdroj: vlastní zpracování na základě Obchodního věstníku

Z výše uvedených tabulek je patrné, že Česká republika zaujímá pozici převážně cílové destinace, kdy se stává sídlem nástupnické společnosti. Zároveň, Slovensko je zemí, se kterou je realizován největší počet přeshraničních fúzí. Důvodem je zajisté obdobná právní, daňová a účetní úprava, nicméně i zde je možné nalézt celou řadu odlišností, které mohou proces přeshraniční fúze zkomplikovat (Skálová, 2014). Za zmínku stojí také pozvolný nárůst realizovaných přeshraničních fúzí od roku 2012, což lze přičítat novelizovanému znění zákona o přeměnách, které souvisí s úpravou stanovení rozhodného dne přeměny.

6 ZHODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI PŘESHRANIČNÍCH FÚZÍ

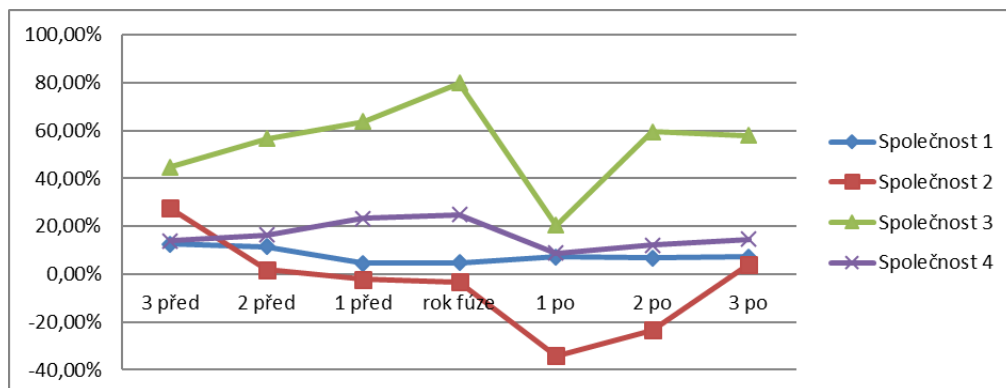
Pro hodnocení efektivnosti přeshraničních fúzí byly vybrány společnosti fúzující se Slovenskem, protože právě s touto zemí fúzují české společnosti nejčastěji. Výběr byl zúžen na ty, kdy po fúzi má nástupnická společnost sídlo v České republice, a u kterých byla splněna povinnost odeslání účetních závěrek do obchodního rejstříku za sledované roky a zároveň, kdy již tři roky před fúzí tyto společnosti existovaly. Byly vybrány společnosti, kdy k realizaci fúzí došlo v letech 2012 a 2013. Tak je možno posoudit vybrané poměrové ukazatele v období 3 roky před fúzí a 3 roky po provedení fúze. Tento časový interval je stanoven na základě dosavadních studií např. Martynova, Rennebook (2008). Hodnocení bylo provedeno za využití vybraných poměrových ukazatelů (rentabilita vlastního kapitálu, rentabilita tržeb, zadluženost a obrat společnosti na jednoho zaměstnance).

6.1 Rentabilita vlastního kapitálu

Prvním ukazatelem, který byl u vybraných společností sledován, je rentabilita vlastního kapitálu (ROE). Zvyšování tohoto ukazatele značí pozitivní vývoj ve společnosti. U sledovaných společností (kromě jedné) došlo po realizaci

fúze k výraznému poklesu tohoto ukazatele, avšak v dalších letech se již pozvolna zvyšoval, případně stagnoval. Uvedené se dá označit za pozitivní vývoj.

Obrázek 1: Vývoj ukazatele ROE

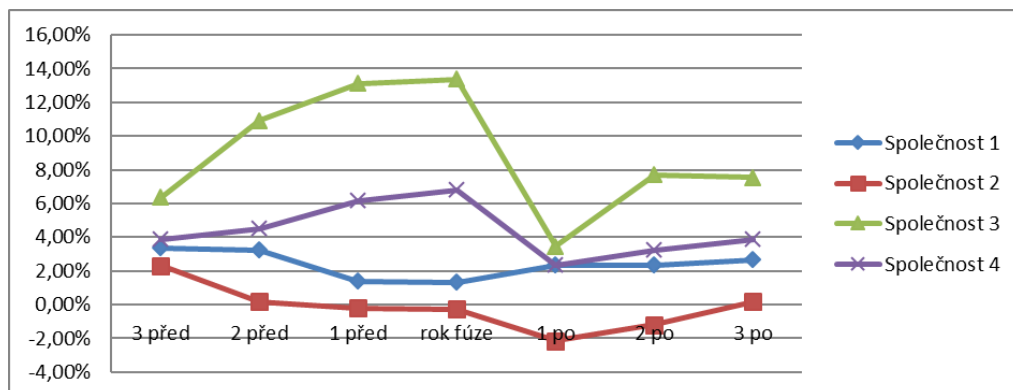

Zdroj: Vlastní zpracování

6.2 Rentabilita tržeb

Dalším sledovaným ukazatelem byla rentabilita tržeb (ROS), která podobně jako rentabilita vlastního kapitálu u sledovaných podniků v prvním roce výrazně klesla. V dalších letech ukazatel roste jen velice pozvolna. I přesto se jedná o pozitivní trend.

Obrázek 2: Vývoj ukazatele ROS

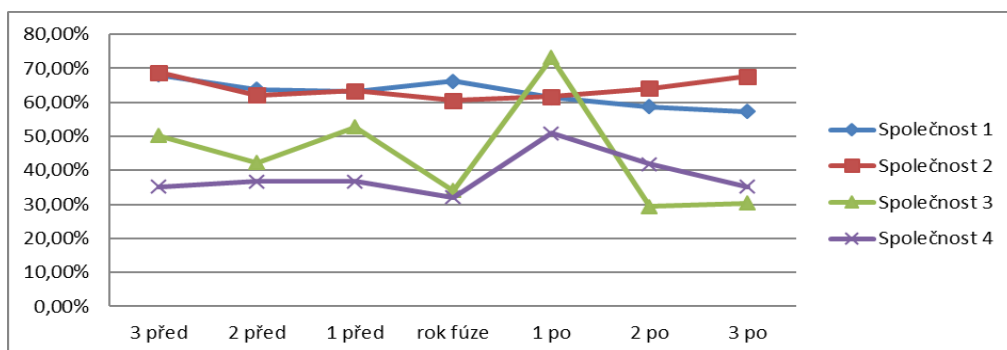

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3 Zadluženost společnosti

U společností byl sledován vývoj ukazatele zadluženosti, který vypovídá o finanční soběstačnosti společnosti. V našem vzorku vybraných společností, kromě jedné, dochází po fúzi k pozitivnímu vývoji tohoto ukazatele, tedy jeho snižování, což znamená zvyšování finanční soběstačnosti společnosti. Z tohoto pohledu je možné říci, že fúze byla pro společnosti, které vykazují pokles tohoto ukazatele prospěšná.

Obrázek 3: Vývoj zadluženosti

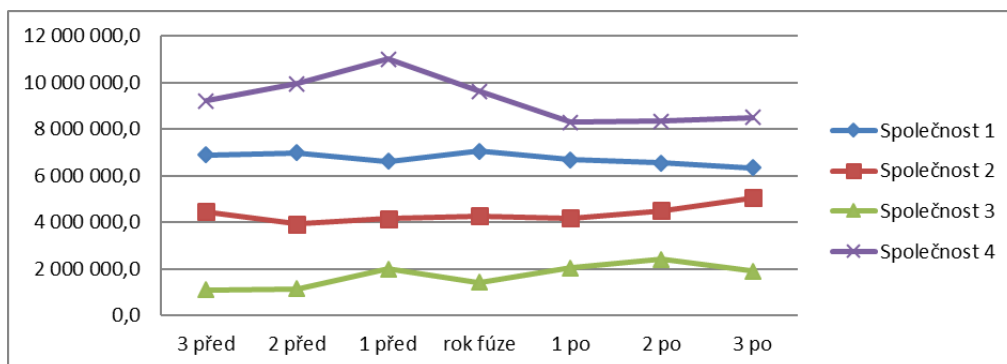

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrat společnosti připadající na 1 zaměstnance

Co se týče obrátu na 1 zaměstnance, kromě jedné sledované společnosti byl vývoj poměrně konstantní. V této oblasti tedy realizace fúze nepřinesla významné změny. Uvedené lze vysvětlit tak, že společnosti pravděpodobně po fúzi přizpůsobily počet zaměstnanců změně velikosti společnosti.

Obrázek 4: Vývoj obrátu na 1 zaměstnance

Zdroj: Vlastní zpracování

7 ZÁVĚR

Nejčastějším motivem pro realizaci přeshraničních fúzí, které jsou z důvodu snazší realizace prováděny téměř vždy sloučením, bylo na základě průzkumu projektů fúzí zjištěno dosažení úspory provozních nákladů a dále zjednodušení struktury skupiny (struktury organizační, administrativní, personální a logistické). To platí převážně pro podniky v pozici spojovaných dceřiných společností (případně matka dcera), protože dochází k restrukturalizaci skupiny. Úspora nákladů je poté patrná v souvislosti např. s náklady na svolávání valné hromady. Toto tvrzení vyplynulo z prozkoumaných projektů fúze. Dalšími motivy, které byly v projektech fúze uváděny, je zvýšení efektivity podnikání a následně posílení pozice na trhu a také koncentrace podnikatelských aktivit.

Členské státy mohou dle Směrnice využít dvojí přístup k problematice přecenění majetku při fúzi. Jedná se o princip daňové kontinuity a princip daňové diskontinuity. Země V4 implementovaly do svých právních řádů tyto principy rozdílně. Česká republika a Polsko zvolily princip daňové kontinuity, Maďarsko naopak princip daňové diskontinuity a na Slovensku je možnost výběru mezi oběma principy. Uvedené může být jistě bariérou při realizaci přeshraničních fúzí. V souvislosti s možností převzetí odčitatelné položky v podobě uplatnění daňové ztráty zanikajících společností v rámci zemí V4 lze konstatovat, že v rámci těchto zemí má nejvýhodnější podmínky Maďarsko. V České republice a na Slovensku platí při převzetí daňové ztráty omezující podmínky a v Polsku daňovou ztrátu nástupnická společnost převzít nemůže. Další bariéry vznikají na základě faktu, že při přeshraničních přeměnách se stýkají dva či více právních řádů zemí zapojených do přeměny. Z uvedeného vyplývají odlišné přístupy k ocenění jmění pro účely obchodního práva a pro účely účetní, dále v některých účetních souvislostech chybí harmonizovaná pravidla z důvodu, že směrnice dala příliš velkou volnost členským zemím. To následně způsobuje komplikace a někdy až nemožnost provést přeshraniční fúzi.

Na základě analýzy realizovaných přeshraničních fúzí České republiky se zeměmi V4 je patrné, že tvořily výrazný podíl na celkovém počtu realizovaných přeshraničních fúzí s českým prvkem v rámci všech zemí Evropské unie. Jedná se zde cca o 48 %, přičemž nejčastěji jsou fúze realizovány se slovenskými společnostmi. Zároveň platí, že přeshraniční fúze se Slovenskem tvoří 92 % všech realizovaných fúzí s českým prvkem v rámci zemí V4. Analýza jednoznačně ukázala na fakt, že při realizaci přeshraničních

fúzí se stává Česká republika převážně místem pro nástupnickou společnost a jen v minimálním počtu dochází k odlivu společností z České republiky v důsledku fúze, pokud se jedná o země V4.

Bylo provedeno hodnocení efektivnosti přeshraničních fúzí u společností fúzujících se Slovenskem. Důvodem pro tento výběr byl fakt, že se společnostmi z této země fúzují české společnosti nejčastěji. Zároveň byl výběr zúžen na ty, kdy po fúzi má nástupnická společnost sídlo v České republice. Na základě výsledků vybraných poměrových ukazatelů (rentabilita vlastního kapitálu, rentabilita tržeb, zadluženost a obrát společnosti na jednoho zaměstnance), lze jednoznačně vysledovat příznivý vývoj u ukazatele zadluženosti společnosti, což naznačuje vyšší finanční soběstačnost společnosti. Ukazatele rentability zaznamenaly pozvolný nárůst, což lze také označit za pozitivní. Obrát společnosti na jednoho zaměstnance byl převážně konstantní, kdy pravděpodobně byl po fúzi přizpůsoben počet zaměstnanců změně velikosti nástupnické společnosti. Hospodaření společnosti je však ovlivňováno mnoha faktory a z výkazů společnosti nelze jednoznačně říci, zda jsou změny v položkách těchto výkazů způsobeny účinky a důsledky fúze nebo jiných faktorů, kterými je podnikání ovlivňováno. Jak již bylo zmíněno v úvodu tohoto článku, přeshraničních fúzí je stále realizováno poměrně málo a vzorek pro provedení finanční analýzy byl poměrně chudý, jelikož musel být sestaven pouze z firem, které měly vloženy účetní závěrky za sledované období ve Sbírce listin obchodního rejstříku a zároveň společnosti musely existovat již tři roky před realizovanou fúzí.

AFILACE

Tento článek byl zpracován v rámci vnitřního grantového projektu IGA PEF_TP_2017004 Mendelovy univerzity v Brně.

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] EREL, Isil; LIAO, Rose C.; WEISBACH, Michael S. Determinants of cross-border mergers and acquisitions. [on-line] *The Journal of Finance*, 2012, 67.3: 1045-1082. [cit. 22. 6. 2017], dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1540-6261.2012.01741.x/full>
- [2] *European tax handbook 2008*. Amsterdam: IBFD, 2008. 862 s. ISBN 978-90-8722-031-0.

- [3] *European tax handbook 2012*. Global Tax Series, 2012. 974 s. ISBN 978-90-8722-134-8.
- [4] *European tax handbook 2016*. Global Tax Series, 2016. 1104 s. ISBN 978-90-8722-365-6
- [5] KRATINOHA, Pavel. *Fúze a akvizice v ČR*. 2011. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.
- [6] LEXIDALE. International Policy Consulting. *Study on the application of the cross-border mergers directive* [online]. 2013 Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/mergers/131007_study-cross-border-merger-directive_en.pdf
- [7] MARTYNOVA, M. a RENNEBOOK, L. 2008. The Performance of the European Market for Corporate Control: Evidence from the 5th Takeover Wave, Sheffield University: Management School. [online]. Dostupné na www: <<http://ssrn.com/abstract=941731>>.
- [8] SALACHOVÁ, Bohumila, VÍTEK, Bohumil a kol. 2014. *Obchodní korporace a jejich přeměny: (právní, účetní a daňové aspekty)*. Vydání první. Ostrava: Key Publishing.
- [9] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Proces fúzí obchodních společností v právních, účetních a daňových souvislostech*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 185 s. ISBN 978-80-210-6488-1.
- [10] SKÁLOVÁ, Jana. *Daňová a účetní úprava fúzí na Slovensku. Český finanční a účetní časopis*, 2014.
- [11] SKÁLOVÁ, Jana. *Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 245 s. ISBN 978-80-7478-699-0.
- [12] Směrnice Rady 90/434/EHS o společném systému zdanění při fúzích, rozdělní, převodech aktiv a výměně akcií týkající se společností z různých členských států ze dne 23. července 1990, dostupné z: <http://www.ucetni-portal.cz/smernice-rady-90-434-ehs-o-spolecnem-systemu-zdani-pri-fuzch-rozdelni-prevodech-aktiv-a-vymene-akcii-tykajici-se-spolecnosti-z-ruznych-clensky-ch-statu-68-w.html>
- [13] ZÁHORECZOVÁ, Dominika. *Zdanění přeshraničních fúzí ve vybraných evropských zemích*. 2014. Ph.D. Thesis. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta

- [14] Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 3473. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=40374&nr=586~2F1992&rpp=15#local-content>
- [15] ŽÁROVÁ, Marcela; SKÁLOVÁ, Jana. Překážky při realizaci přeshraničních fúzí v Evropské unii. *Současná Evropa*, 2012, 83-104.

AUTOŘI

Bc. Veronika Langová, Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta, Ústav účetnictví a daní, Zemědělská 1, 613 00 Brno, e-mail: xlangov3@mendelu.cz

Ing. Milena Otavová, Ph.D., Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta, Ústav účetnictví a daní, Zemědělská 1, 613 00 Brno, e-mail: milena.otavova@mendelu.cz

AUTHORS

Bc. Veronika Langová, Mendel university in Brno, Faculty of Business and Economics, Department of Accounting and Taxes, Zemědělská 1, 613 00 Brno, e-mail: xlangov3@mendelu.cz

Ing. Milena Otavová, Ph.D., Mendel university in Brno, Faculty of Business and Economics, Department of Accounting and Taxes, Zemědělská 1, 613 00 Brno, e-mail: milena.otavova@mendelu.cz